

Nyhetsbrev 15. mars 2024

Spørrerunde om Til ungdommen

Velkommen til digital spørrerunde mandag 18. mars kl 13.00 på Teams om Landslaget for lokalhistories prosjekt Til ungdommen.

Har ditt historielag lyst til å prosjekt rettet mot ungdom og unge voksne? Har dere vurdert å søke prosjektmidler fra Til ungdommen tidligere, men lurer på hva som kreves i en søknad til et slikt prosjekt?

Ålen historielag og Memoar kommer for å fortelle om veien fra idé til prosjektsøknad, og sine prosjekt som har fått støtte.

LOS digital

Har ditt lag spørsmål om produksjon av årbøker, bygdebøker eller medlemsbrev? Torsdag 21. mars kl 13.00 blir det webinar med LOS digital på teams, trykkeriet som Landslaget har en samarbeidsavtale med. Kjell-Even Våraker kommer til å holde webinar og det er fritt fram å delta på webinar.

Lenke til webinar:

<https://teams.live.com/join/9463729740764?p=SmCxVoobOh4crC3G>

I møtet vil du få anledning til å stille spørsmål til prosjektleder for Til ungdommen og Odd Hesselberg fra Kulturvernforbundet/styringsgruppa som vurderer søknadene, om det du lurer på om ditt lags søknad.

Les mer om prosjektet og kriterier:

<https://www.landslaget.org/index.php/prosjekter/til-ungdommen/om-prosjektet>

Lenke til møtet på Teams:

<https://teams.live.com/dl/launcher/launcher.html?url=%2F%20%23%2Fmeet%2F9421446905891%3Fp%3DDuYZfKvzddw6Pzcs%26fbclid%3DIwAR2csHaRSqoGCQnyC4XpsfhVYAY4eeAwPieHMyTAPnL AasMvi5Brly-fxZQ%26anon%3Dtrue&type=meet&deeplinkId=87f2fa59-d41c-4b93-9dbf-8327627e6469&directDl=true&msLaunch=true&enableMobilePage=true&suppressPrompt=true>

Agenda for møtet

- LOS Digital – Din følgesvenn på årbøker og bygdebøker
- Hvordan sette opp en bok klar til trykking.
- Levering av ferdig trykklar PDF
- Levering av manus med bildeplassing
  - Hvordan produsere boken, hva er hva?
  - Tilbakemelding fra en av Landslagets brukere.
  - Spørsmål til trykkeriet.

Utvandrerrubileet i 2025 - Nye nettsider og grafisk profil

I 2025 markerer hele landet at det er 200 år siden Restauration seilte fra Stavanger og ble starten på Norges utvandringshistorie. Tema for jubileumsåret er migrasjon, dvs. utvandring, innvandring og kultur møter i 200 år.

Designprofil

Tirsdag 5. mars 2024 ble jubileumsårets designprofil lansert. En logo-komité bestående av medlemmer på begge sider av Atlanterhavet valgte navnet Crossings 200 til jubileet. Begrepet omfatter både det å krysse landegrensener og møter mellom kulturer. Hovedelementet i logoen er uendelighets-tegnet i 200 i form av en stilisert sjømannsknute. Designprofilen ble utarbeidet av byrået REPLACE i Minneapolis. Designhåndboka og logoen er tilgjengelig via jubileets nettside. Det foreligger både norsk, samisk og engelsk versjon av logoen.

Nettsider

Samtidig med designlanseringen ble både den norske (<https://crossings200.no>) og den amerikanske jubileumsnettsiden (<https://crossings.norwegianamerican.com/>) offisielt åpnet. Nettsidene er ikke statiske, men vil til enhver tid by på relevant informasjon.

Nyhetsbrev

Vi oppfordrer alle til å holde seg oppdatert via jubileets nyhetsbrev. Lenke finner du nederst på jubileets nettsider, eller meld deg på nyhetsbrevet her:

<https://pub.dialogapi.no/s/MjIxMTM6OGQwOGE4NDYtMTFhNC00NTVlWIINDYtNjA5MzYyZTYwNGUz>

Kontingent

Kontingentfaktura blir denne uka sendt ut på epost til våre medlemslag.

Den utsendte eposten med faktura vil ha følgende tittel:

Faktura # (5 siffer) fra Landslaget for lokalhistorie

I selve epost-teksten vil det være en lenke markert med blått. Ved å trykke på denne lenken kommer dere til en nettside hvor dere får opp fakturadetaljer og kan åpne fakturadokumentet.

Styresamling i Trondheim

6.-7. mars hadde styret i Landslaget møte i Landslagets lokaler i Trondheim. Gode og produktive drøftinger av strategi og handlingsplan, utvandrerjubileet, Landslagets prosjektvirksomhet samt begynnende planlegging av Landsmøte 2025.

Styreleder Torveig Dahl, Knut Atle Aarbu, Magne Rugsveen, Kari Stumberg Omholt, Jan kristian Hognestad og konstituert generalsekretær Oda Svisdal. Birgit Attestog og Ole Henrik Fagerbakk deltok digitalt på møtet.

Momskompensasjon

Momskompensasjonsordningen har som formål å fremme frivillig aktivitet, ved at frivillige organisasjoner kan søke om kompensasjon av utgifter. Det er viktig å merke seg at dette ikke er en kompensasjon av moms, men en støtteordning som tar utgangspunkt i lagets totale driftsutgifter.

Frist for innsending av søknad til Landslaget for lokalhistorie: **1. mai 2024**

Søknad sendes inn via våre hjemmesider:

Medlem – Medlemsfordeler – Momskompensasjon – Send søknad

Alternativt kan dere få frem skjema ved å kopiere følgende lenke:
<https://www.landslaget.org/index.php/2015-02-13-11-30-01/medlemsfordeler/momskompensasjon/send-soknad>

Husk å fyll ut alle felt merket med en stjerne (*), hak av for at du ikke er en robot og trykk Send. Det vil da bli sendt en bekreftelsesepost til den epostadressen som dere har oppgitt i skjemaet.

MERK: Det er kun mulig å legge ved ett dokument i hvert vedleggs-felt.

Dette betyr at dersom dere forsøker å legge til flere filer, vil den filen dere la inn først bli erstattet av den nye dere velger. Det blir altså kun sendt inn 1 fil for hvert vedleggs-felt i skjemaet. Dersom dere for eksempel har et regnskap på 3 sider, med en egen fil for hver side, må dere ettersende øvrige filer på epost, som oppgitt i tekst ved skjemaet.

Nytt medlemslag i Landslaget

Skeivt historielag Telemark er det nyeste medlemslaget i Landslaget for lokalhistorie. Historielaget ble stiftet i starten av 2023, og er det første lokalhistorielaget som har skeiv historie som sitt fokus! Per i dag består laget av fire medlemmer, hvor Kjersti Ulriksen er lagets leder, og Jeanette Høie er webredaktør.

Lagets formål er å dokumentere, bevare og opplyse om skeives historie i Telemark. De arbeider blant annet med å samle inn livsminner, kildemateriale fra skeive i denne delen av landet. Dette for å kunne ivareta og formidle hvordan det har vært å leve som skeiv, i en rural region av Norge som på samme tid har en geografisk nærhet til Oslo. Velkommen i Landslaget!

Les mer om historielaget på: <https://telemark.skeivthistorielag.no>

Kvenfolkets dag 16. mars

Lørdag 16. mars feires Kvenfolkets dag, Kväänikansan päivä, over hele Norge. Dagen blir markert med arrangementer over hele landet. På selve dagen, og i løpet av helgen 15-16. mars vil det holdes ulike arrangement som foredrag, panelsamtaler, samtaler om kvensk litteratur, flaggheising og kvenske gudtjenester rundt om i landet.

Besøk den kvenske avisen Ruijan Kaiku for å se en landsdekkende oversikt over hva som skjer i ditt nærområde. Bli med feiringen, og lær mer om kvensk historie, språk og kultur den 16. mars!

Se oversikten her:

<https://www.ruijan-kaiku.no/kvenfolkets-dag-2024-landsdekkende-oversikt/>

Feiring av kvenfolkets dag på Norsk Folkemuseum 16. mars

Tekst og foto: Norsk Folkemuseum

Ved Norsk Folkemuseum på Bygdøy i Oslo feires dagen med omvisninger i museets hus fra Finnmark og det bys også på kvensk bakst og kaffe med kaffeost! Kvenene er etterkommere av folk som innvandret til Nord-Norge fra Tornedalen, som i dag er delt mellom Sverige og Finland. Innvandringen begynte på 1500-tallet og fikk særlig betydning på 1700- og 1800-tallet. Under hungersnøden i Finland i 1860-årene kom en betydelig innvandring til Øst-Finnmark. Kvenene var dyktige jordbrukere, fiskere og smeder. I museets hus fra Finnmark finner man flere spor etter kvensk kultur.

Her kan man også se utstillingen *Tre folk*, som handler om møtet mellom samer, nordmenn og kvener i Finnmark.

Alle tekster i utstillingen på Norsk Folkemuseum finnes på kvensk.

Nytt medlemslag i Landslaget

Skeivt historielag Telemark er det nyeste medlemslaget i Landslaget for lokalhistorie. Historielaget ble stiftet i starten av 2023, og er det første lokalhistorielaget som har skeiv historie som sitt fokus! Per i dag består laget av fire medlemmer, hvor Kjersti Ulriksen er lagets leder, og Jeanette Høie er webredaktør.

Lagets formål er å dokumentere, bevare og opplyse om skeives historie i Telemark. De arbeider blant annet med å samle inn livsminner, kildemateriale fra skeive i denne delen av landet. Dette for å kunne ivareta og formidle hvordan det har vært å leve som skeiv, i en rural region av Norge som på samme tid har en geografisk nærhet til Oslo. Velkommen i Landslaget!

Les mer om historielaget på: <https://telemark.skeivthistorielag.no>

Bli med på månedens dugnad for Lokalhistoriewiki med tema ekstremvær

Av: Norsk lokalhistorisk institutt

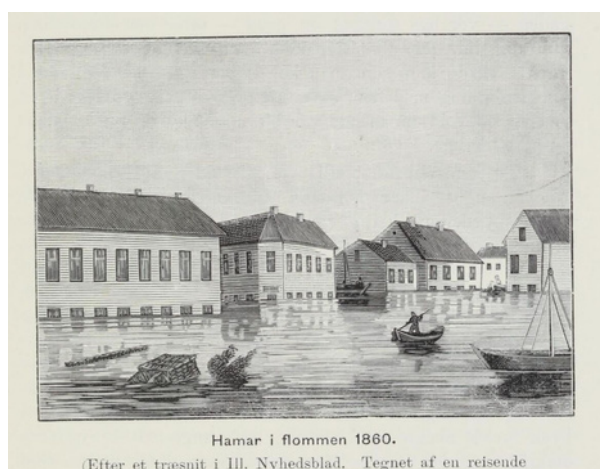
Det finnes faktisk dårlig vær, selv om det påstås at det er klærne som er problemet. Ekstremvær, med tilhørende gule og røde varsler, har det vært mye av i det siste. Men det er jo ikke noe nytt fenomen. En av våre verste skred- og flomkatastrofer var Gauldalsskredet i 1345, og både før og etter har orkaner herja, elver har rent over sine bredder og kvikkleire har rast ut.

Naturskader er så klart først og fremst tragisk for de som blir direkte ramma, men omfanget betyr ofte at ei hel bygd, en kommune eller til og med en hel landsdel blir direkte berørt. Og til syvende og sist påvirker det oss alle når vi ser at medmennesker er i fare, eller mister alt de eier.

Vi har allerede en del stoff om skred, flom, skogbranner og andre naturskader. Men vi vil gjerne ha mer - både stort og smått. Man kan også fylle på med stoff - vi har bare en kort artikkel om Storofsen i 1789, og en enda kortere om Verdalsraset. Andre tips er Langhammarenraset i 1934, stormen ved Gjeslingan 1906 og ekstremværet Hans i 2023. Eller du kan ta for deg hendelser med mindre omfang, slik det er gjort i artikkelen om Daveplassen som ble tatt av et snøskred i 1849.

Har du selv minner fra ekstremvær som du ønsker å dele, eller kan du intervju noen som har opplevd noe dramatisk? Da kan du legge inn et personlig minne eller intervju i Kjeldearkivet.

Se Lokalhistoriewiki.no for mer informasjon om hvordan du kan bidra på denne månedens eller tidligere måneders dugnader.

Hamar i flommen 1860.
(Efter et træsnit i Ill. Nyhedsblad. Tegnet af en reisende

Hamar under storflommen i 1860.
Fra Hamar bys historie, utgitt 1899

Memoarkonferansen 2024

Memoarkonferansen ble holdt i Bergen 7-8. mars 2024, på Bergen offentlige bibliotek. I to dager var muntlige historikere, akademikere, journalister, frivillige og historiefortellere samlet til årets faglige høydepunkt for faglig og sosialt samvær. Konferansen besto av to sesjoner, med til sammen ti innlegg fordelt over to dager. Begge dagene var det viet etterfølgende panelsamtaler. Konferansier for begge dagene var Arve Johs Nilsen.

Tema for de to sesjonene var definisjonsmakt og selvhistorisering, og verdien av store minneinnsamlinger. Disse overordnede temaene ble belyst fra mange sider gjennom konferansen. Første dag av startet med en panelsamtale med diskusjon om stillingen til muntlig historie i Skandinavia. I bidragene videre gjennom dagen holdt blant annet Ka Man Mak innlegg om nettavisen the Oslo Desk, og hennes arbeid for å synliggjøre minoritetspersoner i norsk media. Andre tema i mandagens sesjoner var livsfortellingsarbeid i helse og sosialtjenestene, migrasjonsminner fra norsk diaspora i Nord-Amerika, mikrohistorie og muntlig historie, samt arbeid med livshistorieintervju i regionalt historiarbeid i Nord-Hordaland.

Torsdag kveld samlet mange av deltagerne seg til middag og sosialt samvær på Nordnes bydelshus. Der holdt konferansier Arve Johs Nilsen vertskap med bergensk bravado, og alle tilreisende og innfødte måtte avsyngte Nystemten før kvelden var omme. Den andre dagen av konferansen var temaet for sesjonene verdien av store minneinnsamlinger. Tema for fredagens sesjoner var digitalisering og tilgjengeliggjøring av folkeminnesamlinger i Norge, bruk av muntlig historie i intervju med verftsarbeidere i Danmark, og i livsberetningene til de polske jødene som ble fordrevet fra Polen og kom til Sverige på 1960-tallet. Et annet innlegg problematiserte rådende ideologiske forestillinger innenfor kulturarvsektoren.

Vi fikk også høre om Oslove-prosjektet, og innsamlingen av 400 intervju med Oslo-borgere i anledning hovedstadens 400-årsjubileum. Som ledd i programmet fikk vi også høre et innlegg om retten til en digital arv, og en idé om alle borgeres rett til en egen internettside med minner etter vi dør.

Fredagens program ble avsluttet med Fortellerkunstner Anne Marie Kolhus, som holdt et gripende innslag var om den første kvinnelige nordsjøarbeideren. Memoarkonferansen 2024 ble gjennomført i et samarbeid mellom Memoar - norsk organisasjon for munnleg historie, Bergen offentlige bibliotek, Universitetet i Bergen, Berge byarkiv og Bymuseet i Bergen. Takk for laget, og en særlig takk til alle arrangørene i Memoar Bergen for interessante og hyggelige dager!

Fra paneldebatt Memoarkonferansen 8. mars 2024: Fra venstre: Cathrine Hasselberg, Memoar Oslo, Martin Englund, ph.d-student Södertörns universitet, Dr. Iben Vyff, formidlingsleder Museerne i Helsingör, Tor Dishington Johansen, Stiftelsen Lenken Bergen, Professor Emiritus Hans Jakob Ågotnes, Line Grønstad, Skeivt Arkiv.

Frosta historielag 100 år

9. mars 1924 møttes «nogle faa mænd» for å diskutere stifting av Frosta historielag. Initiativtaker til møtet var Hans Vold som også stiftet Frosta bygdemuseum i 1908. Siden stiftelsen har Frosta historielag vært aktive med å ta vare på både materielle og immaterielle verdier i sitt område. Her kan nevnes Laget var aktive i arbeidet med å gjenreise Logtun kirke, og i utarbeidelsen av flere bind av Frostaboka. Historielaget har skrevet ned en rekke muntlige historier, foretatt et hundretalls intervjuer og skannet ikke mindre enn rundt 28000 bilder!

Den vitale 100-åringen har hele sin levetid vært en viktig aktør i arbeidet for bevaring av lokale kulturminner, og utarbeidelse av lokalhistoriske bøker og skrifter. Bare de siste ti årene har Frosta historielag utført en rekke små og store prosjekt. I perioden 2012-2013 restaurerte Frosta historielag et Tørkhus ved Skogtrøa under overoppsyn av Norsk Kulturminnefond. Her har historielaget i mange år invitert 6.klassene ved Frosta skole for å se og prøve bakerovnen.

I utarbeidelsen av Frosta kommunes kulturminneplan 2021-2030 var Frosta historielag en svært aktiv bidragsyter, der de sto for de aller fleste av registreringene av små og store kulturminner i kommunen. Som hjemkommune for et av Norges historiske tingsted- Frostating, er også laget også aktivt med i arbeidet rundt 750-årsjubileet for Magnus Lagabøtes landslov. Her kan også nevnes Frostabasen, en digital database med oversikt over enkeltpersoner plasser gårder i Frosta og Åsen. I tillegg inneholder basen fotosamlingen til laget.

Jubileumsmarkeringa vil foregå med et åpent møte 16. mars i Magnushallen, Frosta. Der vil det blant annet holdes foredrag om historielagets grunnlegger Hans Vold, et foredrag med en 100-årsberetning for jubelanten, i tillegg til billed- og gjenstandsquiz.

Landslaget for lokalhistorie gratulerer med dagen og ønsker Frosta historielag lykke til med feiringen og de neste 100 årene!

